

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/24220,Biblioteka-Observatora-Wojennego.html>
2021-09-16, 20:01

Biblioteka Obserwatora Wojennego

Biblioteka Obserwatora Wojennego, wydawnictwo powstałe w Krakowie w II poł. 1982, założone m.in. przez osoby zw. z pismami „Obserwator Wojenny” i „Hutnik”: Wojciecha Marchewczyka, Barbarę Zientarską, Jacka Marchewczyka, Zofię Bik i Pawła Turnaua. Ten ostatni zainspirował pozostałych, proponując wydanie tomiku poezji Tomasza Jastruna *Na skrzyżowaniu Azji i Europy* (1982, przedruk z Biblioteki Tygodnika Wojennego). Organizatorzy zakładali, że zyski pozwolą im finansować wydawanie m.in. „Hutnika”. Wydawnictwem kierowali B. Zientarska, która wykonywała większość prac redakcyjnych, i J. Marchewczyk. 1983–1987 wydano ok. 30 tytułów książek w nakł. ok. 2000 egz. każdy, m.in.: Aleksander Zinowiew, *Rosja i Zachód* (1984, tłum. J. Marchewczyk), Czesław Bielecki, Jan Krzysztof Kelus, Urszula Sikorska *Mały konspirator* (1984), Marian Brandys, *Twardy człowiek* (1984), Benedykt Zientara, *Despotyzm i tradycje demokratyczne w dawnej historii Rosji* (1985), Komisja Interwencji i Praworządności NSZZ „S” Regionu Małopolska, *W oparach absurdu czyli... „terrorizm po krakowsku”* (1987). Książki poruszały tematykę historyczną i polityczną, publikowano raporty dot. nastrojów społecznych, tomiki poezji i powieści. Ponadto nakł. wydawnictwa ukazywały się plakaty (współpraca ze studentami Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie: Jerzym i Anną Mielniczukami oraz Uną Gurawską), znaczki poczty podziemnej (sygnowane jako Poczta Kraków) oraz proporce, kalendarze, imitacje banknotów (drukowane przez Leszka Jaranowskiego i Krzysztofa Kornasia). Druk gł. offsetowy, w zakładach małej poligrafii przy instytucjach, m.in. AGH, oraz w Drukarni Wydawniczej im. W. L. Anczyca. Korzystano także z drukarni offsetowej Doroty i Marka Kośków przy ul. Żaków Krakowskich (Powielarnia Puszcza Niepołomska, kierowana przez Aleksego Śledzia). Współpraca z drukarniami:

Władysław Kucharz i Andrzej Łaptaś. Obaj organizowali też materiały poligraficzne, także pochodzące z zagranicy. Skład publikacji w domu B. Zientarskiej przy ul. Stachiewicza (także druk niektórych materiałów na powielaczu). Wydawnictwo finansowało działalność ze sprzedaży publikacji oraz dotacji z kraju (od osób prywatnych) i z zagranicy. Kolportażem zajmował się Jerzy Rusek, we współpracy z J. i A. Mielniczukami oraz U. Gurawską, L. Jaranowskim, Piotrem Semkowiczem i Wojciechem Haslingerem. Publikacje dystrybuowano na terenie Krakowa oraz Wrocławia, Bielska-Białej, Gdańska i Warszawy. Rozprowadzali je samodzielnie także autorzy (Danuta Suchorowska-Śliwińska, ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski). Wydawnictwo w niewielkim zakresie współpracowało z Regionalnym Komitetem „S” Małopolska. 2 VI 1987 zatrzymano W. Marchewczyka, B. Zientarską oraz J. Ruska. Kolegium ds. wykroczeń ukarało ich grzywnami. Oznaczało to także ograniczenie działalności wydawnictwa. Do 1989 W. Marchewczyk i J. Rusek wydali jedynie kilka tytułów, w tym *Użyto broni. Relacja górników kopalni „Wujek”* Jacka Cieszewskiego (1988) drukowany m.in. przez L. Jaranowskiego i K. Kornasia. 7 XII 1987 L. Jaranowski, przedstawiciel wydawnictwa, został członkiem Tymczasowego Porozumienia Organizacji Niezależnych/Porozumienia Niezależnych Organizacji Małopolski. Osoby zw. z wydawnictwem były rozpracowywane m.in. w ramach SOR krypt. Bojownik i SOS krypt. Dyletant.

Sławomir Chmura

[Kraków Region Małopolska](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)